

Memo

ONDERWERP

Maatwerkregeling en dagbesteding

DATUM

16 juli 2020

Ten behoeve van de NZa is volgens afspraak in het bestuurlijk overleg van 14 juli deze memo opgesteld over - de alternatieve vormen van - dagbesteding in de gehandicaptenzorg ten tijde van corona.

Dagbesteding in de gehandicaptenzorg

De dagbesteding in de gehandicaptenzorg kent een grote diversiteit; cliënten en vormen van dagbesteding verschillen. Het gaat om dagbesteding voor de brede groep mensen met een (licht) verstandelijke beperking, lichamelijke beperkingen, zintuiglijke beperkingen, mensen met (ernstige) meervoudige beperkingen en mensen met niet aangeboren hersenletsel. Denk bijvoorbeeld aan gedrags- of gezondheidsproblemen. Het gaat om cliënten van diverse leeftijden. Er kan ook sprake zijn van bijkomende problematiek. Deze diversiteit vraagt om een invulling op maat voor dagbesteding. Ook nu de algemene coronamaatregelen het uitgangspunt zijn.

Een invulling op maat betekent een zo volwaardig mogelijke invulling van dagbesteding, passend bij de wens en doelen van de cliënt en uitgevoerd door goed opgeleide professionals. Vaak is dagbesteding gericht op ontwikkeling. Denk aan het leren en ontwikkelen van sociale vaardigheden, praktische vaardigheden of werknemersvaardigheden. Voor andere cliënten is dagbesteding meer gericht op behoud van functies en vaardigheden of gaat het meer om belevingsgerichte activiteiten. Steeds meer dagbesteding vindt ook plaats op plekken die zowel van waarde zijn voor de cliënt, als de maatschappij.

Voor alle cliënten is een invulling op maat belangrijk, maar in deze tijd in het bijzonder ook voor cliënten in de gehandicaptenzorg die in een risicogroep vallen of kwetsbaar zijn.

Op dit moment wordt indien dit op een veilige manier kan, waar mogelijk en ook gewenst dagbesteding weer op de locatie als voor medio maart geboden. Maar de algemene coronamaatregelen en in het bijzonder 1,5 meter afstand zorgen ervoor dat het niet op alle locaties mogelijk is om voor alle cliënten alle dagdelen te bieden. De belangrijkste redenen hiervoor zijn:

- De ruimte op veel locaties is te beperkt om alle cliënten weer een plek te bieden op 1,5 meter afstand. Dat betekent dat er per ruimte per dagdeel minder mensen aanwezig kunnen zijn dan voorheen.

- Binnen de dagbesteding in de gehandicaptenzorg is de 1,5 meter afstand het uitgangspunt, maar deze is niet altijd realistisch. Bijvoorbeeld omdat zorg aan cliënten nabijheid vraagt, voor bijvoorbeeld persoonlijke verzorging, of omdat cliënten de betekenis van deze maatregel niet begrijpen. Het beperken van gezondheidsrisico's voor deze cliënten wordt dan vooral gezocht in het werken in kleinere en zeker voor kwetsbare cliënten ook vaste groepen. Per situatie wordt afgewogen of dagbesteding weer op locatie plaatsvindt of op de plek waar men ook woont.
- Er is ook nog sprake van uitval omdat cliënten, of verwanten van cliënten, nog huiverig zijn om naar dagbesteding te komen. Dit speelt zowel voor cliënten als thuis wonen, als op een locatie van een aanbieder. En vooral bij (medisch) kwetsbare cliënten. Dit vraagt extra aandacht voor het beperken van gezondheidsrisico's en een invulling op maat.

Aanbieders in de gehandicaptenzorg bieden daarom op dit moment ook nog veel alternatieve vormen van dagbesteding binnen alle verschillende leveringsvormen en prestaties. De afgelopen maanden zijn veel alternatieve, en vaak ook innovatieve, vormen van dagbesteding ontwikkeld. Het gaat dan bijvoorbeeld om - combinaties van - dagbesteding op de woonlocatie, op nieuwe externe locaties, veel vormen van digitale dagbesteding of (ambulante) ondersteuning thuis of in de vorm van thuiswerkopdrachten. Door de diversiteit in de dagbesteding kennen ook de alternatieven een grote variatie.

Praktijkvoorbeelden

Om een indruk te geven waar het om gaat een aantal voorbeelden van alternatieven uit de praktijk:

Inzet op woonlocatie

Op een woonlocatie waar mensen wonen met een licht verstandelijke beperking (LVB) in combinatie met ernstige gedragsproblematiek kunnen nog niet alle cliënten iedere dag naar de dagbestedingslocatie. Als alternatief wordt extra ondersteuning op de woonlocatie ingezet. Medewerkers vanuit werk en dagbesteding komen naar woonlocatie. Op en rond de woonlocatie geven ze zoveel mogelijk op maat invulling aan de dagbesteding.

Werkzaamheden verplaatst naar de woonlocatie

Op een locatie voor arbeidsmatige dagbesteding kunnen nog niet alle cliënten tegelijkertijd weer aan het werk. Daarom wordt als alternatief het industriële werk naar de woonlocatie toe gebracht. Zowel medewerkers van de woonlocatie, als de dagbestedingslocatie bieden begeleiding aan de cliënten bij de industriële werkzaamheden.

Thuiscoaching

Ongeveer de helft van de cliënten (denk aan groepsgrootte van ongeveer vier cliënten) neemt deel aan dagbesteding op de dagbestedingslocatie. De andere cliënten blijven nog thuis. De cliënten die thuis zijn hebben op verschillende momenten gedurende de dag

online contact met de begeleiders en de vier andere deelnemers via Google Classroom. Tussen de contactmomenten door doen ze thuis opdrachten die passend zijn bij de doelen en/of leerlijn die cliënten volgen. Ervarensdeskundigen zijn betrokken bij de (verdere) ontwikkeling van deze vorm van dagbesteding.

Koken op een andere locatie

In het bedrijfsrestaurant waar cliënten normaal gesproken dagbesteding krijgen is te weinig ruimte om te werken met de 1,5 meter afstand als uitgangspunt. Een deel van de cliënten krijgt daarom dagbesteding op de woonlocatie. Cliënten krijgen nu op de woonlocatie kookles. Ook bereiden ze maaltijden voor iedereen op de woonlocatie. Een ander deel van de cliënten maakt tijdelijk afhaalmaaltijden op een andere locatie.

Dagbesteding op andere locaties

Cliënten krijgen normaal gesproken dagbesteding op bijvoorbeeld een zorglocatie. Ze assisteren daar bijvoorbeeld bij het bieden van activiteiten aan ouderen. Daar kunnen ze nog niet terecht. In een kerk, bij een voetbalclub, in een bedrijfsverzamelgebouw en in een bibliotheek krijgen deze cliënten nu dagbesteding. Daar is ruimte om op 1,5 afstand te werken. Cliënten doen daar nu vooral faciliteer werk. Met begeleiding van professionals kan aan veel doelen van de dagbesteding van de cliënt invulling worden gegeven. Aan een deel van de doelen tijdelijk wat minder. Bij het zoeken naar alternatieve locaties wordt gezocht naar locaties waar cliënten, net als in de zorg, ook een toegevoegde waarde kunnen hebben voor de maatschappij.

Online les

Op een woonlocatie kunnen zes van de acht cliënten per dag naar de dagbestedingslocatie. Aan de twee cliënten die thuisblijven die dag wordt online les geboden in werknemersvaardigheden. Ze doen dit samen met andere cliënten van een aantal andere woonlocaties.

Tot slot

Deze memo is zeker niet bedoeld en ongeschikt als toetsingskader voor de maatwerkregeling, maar probeert enige kleuring te geven.

De dagbesteding in de gehandicaptenzorg is volop in ontwikkeling. De lessen, positieve ervaringen en innovatieve ontwikkeling van deze periode houden we graag vast. Graag gaan we op een moment later dit jaar nader in overleg hoe we deze innovatieve ontwikkeling kunnen behouden, deze ontwikkeling een verdere impuls kunnen geven en hoe beleidsregels daar de goede incentives voor kunnen geven.